

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานด้านการศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น อยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่¹ เนื่องจากการศึกษาจะช่วยปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม อันนำไปสู่ความเจริญทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นสูงในระดับอุดมศึกษาจะมีความสำคัญ และจำเป็นมากต่อการพัฒนาความเจริญให้แก่ประเทศชาติทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

ตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นต้นมา บทบาทของกฏอุมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาประเทศได้รับการเน้นเป็นพิเศษ และสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาไทยก็คือการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในเขตภูมิภาคขึ้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาระดับสูงไปสู่ประชาชน รวมทั้งเป็นศูนย์รวมความคิด วิทยาการ และวัฒนธรรมของภูมิภาคต่าง ๆ ถ้าพิจารณาตามเจตจำนงดั้งเดิมของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ก็จะได้เห็นได้ว่ามีความมุ่งหมายที่จะให้มหาวิทยาลัยเหล่านี้เป็นส่วนของ "ครอบครัวภูมิภาค" ที่ เป็นทั้งชุมชนวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ศูนย์ทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม และเป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น² หรืออาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยในเขตภูมิภาคเป็นแหล่งเตรียมกำลังคนสำหรับพัฒนาประเทศ และยังเป็น การขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษาออกไปสู่ประชาชนในระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของภูมิภาค และท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งทำให้เยาวชนในภูมิภาคนั้นมีโอกาสในการศึกษาต่อใน

¹ โยชน วรรณศิริ. "สภาการศึกษาแห่งชาติกับการสอบคัดเลือก เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 5 (มีนาคม 2514) หน้า 71.

² วิจิตร ศรีสะอ้าน. "ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยในเขตภูมิภาค และมหาวิทยาลัยใน เขตนครหลวง," รายงานสัมมนา เรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่น และภูมิภาค, 27 - 30 มีนาคม 2516, ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, หน้า 1.

ระดับอุดมศึกษามากขึ้น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดตั้งขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อปี พ.ศ. 2507 ทั้งนี้ด้วยการเห็นการณ์ไกลของรัฐบาลตามแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2505 ถึง 2509 ซึ่งได้กำหนดแนวทางพัฒนางานต่าง ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นเพื่อเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงและเป็นศูนย์กลางทางเทคนิคและวัฒนธรรมของภาค³ ดังกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า "การตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งนั้น เป็นคุณอย่างยิ่ง เพราะทำให้การศึกษาชั้นสูงขยายออกไปถึงภูมิภาคที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งต่อไปจะเป็นผลดีแก่การพัฒนา ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในภูมิภาคนี้เป็นอย่างดี....."⁴ และท่านองเดียวกัน รัฐบาลก็ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ขึ้นในเขตภูมิภาคทางภาคเหนือ และภาคใต้ของประเทศไทย ก็ด้วยวัตถุประสงค์ประการหนึ่งที่จะขยายการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเพื่อเยาวชนในภูมิภาคนั้น ๆ จะได้มีโอกาสในการศึกษาต่อระดับนี้มากขึ้น แต่จากสถิติผู้เข้าศึกษา เช่น ปีการศึกษา 2510 จำนวนผู้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น 217 คน มีเพียง 68 คนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 50 คน มีเพียง 18 คน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้เท่านั้น⁵ จะเห็นได้ว่าจำนวนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในภูมิภาคต่าง ๆ นั้น เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยภูมิภาคของตนจำนวนน้อยมาก และเพื่อที่จะได้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถาบันผลิตบุคคลที่มีความรู้ชั้นสูงออกไปพัฒนาภาคและประเทศ และเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิจัยที่สำคัญในภาค เพื่อให้ได้บรรลุถึงอุดมการณ์แห่งการจัดตั้งมหาวิทยาลัย

³ วิทยา เพ็ญวิจิตร คร., "บทบาทของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 3 (ตุลาคม, 2512), หน้า 7.

⁴ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, "กระแสพระราชดำรัสพระราชทานในวันเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 20 ธ.ค. 2510," มหาวิทยาลัยขอนแก่นครบรอบ 10 ปี, 2517.

⁵ ชนิกา พิชัยมงคลสังกราม, "ปัญหาสำคัญในระบบการศึกษาของไทย," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, 11 (มิถุนายน, 2515), หน้า 59.

ในภูมิภาคดังกล่าว มหาวิทยาลัยไคทาทางส่งเสริมให้เยาวชนในภูมิภาคได้มีโอกาสเข้าเรียนให้มากที่สุด
จริงอยู่ในขณะนี้แม้ว่ามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ถ้าใครมีความรู้ความสามารถแข่งขันคัดเลือกได้ก็เข้า
เรียนได้ แต่ขอเท็จจริงมีอยู่ว่า ในระบบการสอบแข่งขันเข้าเรียนนั้น แม้จะเป็นระบบที่ดีและยุติธรรม
เพียงไรก็ตามแต่หาโอกาสการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาจากส่วนภูมิภาค มี
โอกาสสอบคัดเลือกได้ต่ำกว่าโอกาสสอบคัดเลือกของผู้ที่มีภูมิลำเนาในส่วนกลาง⁶ ซึ่งทั้งนี้อาจมีสาเหตุ
หนึ่งมาจากการที่โรงเรียนมัธยมในภูมิภาคยังมีระดับการศึกษาไม่คู่ขอเมื่อเทียบกับโรงเรียนมัธยมในส่วน
กลาง ทำให้เยาวชนในภูมิภาคเข้าเรียนได้จำนวนน้อย

ดังนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนของภาคได้มีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยภูมิภาคได้เพิ่มขึ้น
ในปีการศึกษา 2513 สภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีมติให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนดีได้คะแนนสูงสุดในร้อยละ 5 คนแรกของแต่ละจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ให้มีโอกาสสมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือกโดยรวมโดยทบวง
มหาวิทยาลัยของรัฐ⁷ การรับนักศึกษาโดยการคัดเลือกนักเรียนที่สอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้คะแนนสูงสุดใน
ในแต่ละจังหวัดในภูมิภาคนี้ประโยชน์อย่างมากไม่เพียงแต่จะช่วยให้เยาวชนในภูมิภาคมีโอกาสได้เข้า
ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้นเท่านั้น เยาวชนในส่วนภูมิภาคไม่จำเป็นต้องเดินทางเข้ามาศึกษาต่อใน
ส่วนกลาง ทั้งเป็นการลดปัญหาต่าง ๆ ลงไปอีกมาก เช่น ปัญหาความแออัดในเมืองหลวง ค่าใช้จ่าย
ส่วนตัวในขณะศึกษา ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องสูงกว่าในส่วนภูมิภาค ปัญหาเด็กวัยรุ่น นอกจากนี้แล้วปัญหาสำคัญ
ที่สุดสำหรับนักเรียนภูมิภาคที่เข้ามาเรียนในส่วนกลางก็คือ ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย⁸ ก็จะลดลงได้

⁶ ศรีเพ็ญ สุภพิทยากุล. "โอกาสการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาจาก
ส่วนภูมิภาค," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

⁷ วิทยา เพ็ชรวิจิตร คร. เรื่องเดียวกัน.

⁸ วิทยา รัตนวิจิตร. "สถานภาพทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนต่างจังหวัดที่
เรียนอยู่ในจังหวัดพระนครและธนบุรี," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2513).

จากการที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยทั่วไปใช้วิธีการคัดเลือกนักศึกษาจากการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งดำเนินงานโดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ แต่มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ใช้วิธีการคัดเลือกทั้งประเภทที่ผ่านการสอบคัดเลือกรวมเข้ามหาวิทยาลัย และประเภทที่คัดเลือกจากนักเรียนที่ได้คะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังกล่าวแล้วทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาวิธีการคัดเลือกทั้ง 2 วิธีว่า จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบการคัดเลือกที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ผ่านการคัดเลือกประเภทการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัยโดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และนักศึกษาที่คัดเลือกจากนักเรียนที่ได้คะแนนเยี่ยมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ระหว่างปีการศึกษา 2513 ถึง ปีการศึกษา 2517 ของนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกประเภทการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัย และประเภทคะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 5 คณะ คือ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ การที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั้น เพราะผู้วิจัยไม่ต้องการให้ทบวงมหาวิทยาลัย หรือการปรับตัวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาดังกล่าว

2. การวิจัยนี้คำนึงถึงความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งด้านสถานภาพส่วนตัว และครอบครัว ได้แก่ เพศ อายุ แผนกวิชาที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษาที่เข้าเรียน คณะและสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ ภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอาชีพบิดามารดา โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านสติปัญญา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นปีที่ 1 เป็นตัวแทนที่ีสำหรับที่จะชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไม่ว่าจะเรียนคณะใดก็ตาม กล่าวคือนักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากัน ในคณะที่ต่างกันจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเหมือนกัน
2. คะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นปีที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นคะแนนที่ได้มาโดยมีหลักการวัดผล และเกณฑ์การให้คะแนนอย่างยุติธรรม ฉะนั้น คะแนนผลสัมฤทธิ์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงถือว่าเชื่อถือได้
3. การวิจัยนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างภายในจังหวัดต่าง ๆ 16 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยถือว่าเป็นจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือเหมือนกัน
4. ที่อยู่ของบิดามารดาของนักศึกษา ถือเป็นภูมิสำเนาของนักศึกษานั้น

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ผ่านการคัดเลือกประเภทการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัย และประเภทคะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาประเภทการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัย หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เข้าศึกษาโดยผ่านการสอบคัดเลือกพร้อมเข้ามหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐระหว่างปีการศึกษา 2513 ถึงปีการศึกษา 2517

นักศึกษาประเภทคะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เข้าศึกษาโดยผ่านการคัดเลือกจากนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้คะแนนสูงสุดร้อยละ 5 คนแรกของแต่ละจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษา 2514, ร้อยละ 10 คนแรกของนักเรียนที่สอบได้คะแนนสูงสุดของแต่ละจังหวัดในปีการศึกษา 2515 และต่อมาได้เพิ่มเป็นร้อยละ 20 คนแรกของแต่ละจังหวัดในปีการศึกษา 2516 และปีการศึกษา 2517

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ⁹ ได้แก่ จังหวัด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี และยโสธร

อาชีพ¹⁰ ลักษณะอาชีพตามความหมาย ในที่นี้แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

รับราชการ หมายถึง การทำงานรับราชการ ลูกจ้างรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ
ลูกจ้าง หมายถึง การทำงานเป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชน และผู้รับจ้างอื่น ๆ
ค้ายาและเจ้าของกิจการ หมายถึง การประกอบอาชีพส่วนตัว ทั้งในกิจการขายสินค้า

และบริการ

เกษตรกรรม หมายถึง การประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่
เลี้ยงสัตว์ และทำประมง

อื่น ๆ หมายถึง การประกอบอาชีพอื่นที่นอกเหนือจากที่กล่าวมา รวมทั้งถึงแก่กรรม
อยู่บ้าน และรับบำนาญ

อายุ หมายถึง ช่วงอายุที่มากกว่า หรือ น้อยกว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างประเภทคะแนนเยี่ยม
ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ 1 ปี เช่น อายุของนักศึกษาคนหนึ่งในกลุ่มคะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็น 18 ปี ดังนั้น การเลือกนักศึกษาจากกลุ่มที่ผ่านการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อจับคู่
กับนักศึกษาในกลุ่มแรกนั้นจะต้องเลือกจับคู่กับนักศึกษาที่มีอายุตั้งแต่ 17 ถึง 19 ปี เป็นต้น

⁹ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา

2516 - 2517. หน้า 5.

¹⁰ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, เรื่องเดียวกัน. หน้า 6.

ความจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทคะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเภทการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เฉพาะที่มีสถานภาพส่วนตัว คือ เพศ อายุ แผนกวิชาที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา และคณะหรือสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่กับสถานภาพทางครอบครัว คือ ภูมิลำเนาของนักศึกษา และอาชีพบิดามารดา เหมือนกัน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับคู่ (matching) เพื่อควบคุมให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกล่าวคือ นักศึกษาประเภทคะแนนเยี่ยมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักศึกษาที่ผ่านการสอบรวมเข้ามหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกันน้อยที่สุด ยกเว้นวิธีการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย และในการวิจัยนี้ไม่คำนึงถึงตัวแปรบางประการที่อาจมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ความขยันหมั่นเพียร แรงจูงใจ ความสนใจของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่อาจก่อให้เกิดปัญหาในการสรุปผล และแปลความหมายการวิจัย

นอกจากนี้อาจมีความผิดพลาดในการบันทึกสถิติข้อมูลในทะเบียนนักศึกษา ซึ่งอาจทำให้ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยนี้คลาดเคลื่อนไปได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น อันเนื่องมาจากวิธีการคัดเลือกเข้าศึกษาทั้งสองวิธีดังกล่าวและเป็นแนวทางในการพิจารณารับนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่นของผู้บริหารมหาวิทยาลัย
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาทั้งสองประเภทที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ของผู้บริหารทางมหาวิทยาลัย
3. เป็นการศึกษาหาความรู้ และเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป